

Política | Actualitzat el 18/03/2018 a les 15:20

Lucía Caram: «Els tancs han entrat per la Diagonal, però a foc lent»

La monja dominica denuncia que l'aplicació del 155 ha afectat els més febles: "Les inversions i els programes socials estan aturats des de la intervenció de la Generalitat" | La religiosa explica que "veure jugar Messi a futbol al Camp Nou és com trobar-se amb Déu"

Lucía Caram en un moment de l'entrevista. | Josep M. Montaner

Lucía Caram (Tucumán, 1966) és monja dominica. Nascuda a l'Argentina, va veure la repressió de la dictadura militar en anys de violència i desapareguts. Des que va arribar a Manresa com a religiosa contemplativa, va connectar amb la societat catalana fins a posicionar-se en favor del dret a decidir. Nomenada Catalana de l'Any el 2015, du a terme una intensa activitat social en favor dels col·lectius més damnificats per la crisi.

Caram s'ha convertit en un objectiu a abatre pels sectors més reaccionaris de l'Església i de la dreta espanyola. A ella, però, li va la brega i va no defuig el xoc amb l'energia de qui s'aixeca cada dia a dos quarts de cinc del matí i resa en silenci. Fora del convent, vetllada per la fe, l'espera un món que ella s'entesta a fer més habitable per a tots.

- S'ha convertit en un dels objectius dels sectors espanyolistes. Vostè és "la monja independentista".

- Jo sóc ciutadana i des del primer moment he fet una opció de vida que em situa en un lloc i una societat determinada i puc dir el que penso. Sobre el tema independentista, primer de tot sóc democràtica. Continuo defensant el dret a decidir dels pobles. Hem de ser capaços d'escoltar-nos. Etiquetar-me de monja independentista buscava demonitzar-me i desacreditar tot el que estic fent. Esclar que faig política, però no partidista, sinó posant a les persones al centre. M'agradaria que Catalunya pugui ser un país lliure per decidir allò que vol ser.

"Visc amb molta tristesa com s'està trepitjant la dignitat de Catalunya"

- Com viu la situació política al país?

- Aquest procés se'ns està fent molt llarg. Ho està sent per a nosaltres, però sobretot pels qui estan a l'exili i a la presó (<http://www.naciodigital.cat/noticia/142030/entre/exili/preso/setmana/canviat/vida/tot/govern>) . Ho veig amb molta tristesa per la manera amb què s'està trepitjant la dignitat de Catalunya. Estem en aquesta situació perquè no hi ha hagut voluntat de diàleg. No han entrat els tancs per la Diagonal, però en certa forma, han entrat, a foc lent, posant la gent a la presó i amb gent a l'exili. També faig meua la nota dels bisbes catalans reclamant un Govern el més aviat possible. Era una crida tant a l'independentisme com a l'executiu d'Espanya. Quan es paralitza tot, l'economia també se'n ressenteix.

- Del que està passant, què és el que la indigna més?

- L'aliança i la complicitat d'Europa amb l'Estat, i que no hi hagi una posició clara en la defensa dels drets humans. No puc deixar de pensar en aquells a qui això se'ls fa més llarg, que és als pobres. Hem vist com moltes coses s'han paralitzat. Els pobres han estat les primeres víctimes del 155.

Caram va néixer a l'Argentina, però va arribar fa anys a Manresa. Foto: Josep M. Montaner

- L'aplicació del 155 es nota en el front social?

- Jo crec que sí. Perquè està tot paralitzat. Les inversions i els programes socials estan aturats des de la intervenció de la Generalitat (<http://www.naciodigital.cat/noticia/141500/rajoy/cessa/puigdemont/tot/govern>) . A mi s'han disparat els usuaris dels recursos que gestionem. Fa temps que no teníem llistes d'espera, i ara en tenim.

"Els pobres han estat les primeres víctimes de l'aplicació del 155"

- En quines tasques socials es troba immersa aquests dies?

- Dins de la Fundació Rosa Oriol hi tenim una Plataforma Ciutadana de Solidaritat, a Manresa, de repartiment d'aliments, a través de la qual atenem 1.400 famílies. Tenim un magatzem on distribuïm menjar, conjuntament amb el Banc d'Aliments, a tres comarques -Bages, Berguedà i Moianès-, del qual depenen 4.500 famílies. Tenim un alberg per persones sense sostre, amb capacitat per a quinze persones. I disposem de catorze pisos amb famílies.

- Quin perfil de persones té?

- Hi ha molt treballador pobre, persones que cobren uns 600 euros i als quals els serveis socials

no els derivarien al banc d'aliments perquè ja cobren. Però com ho fa per pagar despeses de llum o lloguer? Tenim molta gent que ha començat a treballar però que no pot assumir les seves despeses. I després tenim un percentatge de persones grans. De les 1.400 famílies que deia, un 15% són pensionistes. Abans els avis anaven a casa dels fills, però ara són els joves els qui estan a casa dels grans. No tenim una fractura social gràcies als avis. També tenim un cosidor, que és un espai que acull dones que aprenen a cosir, bàsicament immigrants que aprenen la llengua i s'integren. A banda, estic en el projecte Invulnerables, que vaig proposar jo i té el suport de la Caixa, de lluita contra la pobresa infantil.

- Va començar a combatre la crisi repartint entrepans al convent.

- Quan comença la crisi, a finals del 2008, nosaltres comencem a donar entrepans al convent a nou o deu persones que venien cada dia. L'abril del 2009 hi havia 45 famílies. I és quan decidim fer la Plataforma Ciutadana de Solidaritat. Al juny, ens trobem que teníem 230 famílies i ja no donem l'abast, moment en el qual vaig demanar suport a la Fundació Rosa Oriol. I a més a més, ajudem a trobar feina. En aquest temps, han passat 54 persones que han sortit amb feina i pis. Però més que parlar de xifres i estadístiques, jo li poso nom a aquestes situacions. L'altre dia, vaig fer un tuit parlant d'una dona de 83 anys que va venir al convent. I començo a rebre molts missatges per ajudar-la, però això no és una excepció. Hi ha molts perfils similars.

Lucía Caram assegura que li seria més fàcil anar pel carrer sense hàbit, però que dur-lo és per a ella identificar-se amb el que fa. Foto: Josep M. Montaner

- Ha sabut seduir institucions com els Tous, la Caixa, el Barça...

- El Barça m'ha ajudat en un programa educatiu, Futbolnet. És poder portar nois al camp, visitar el Museu... És molt important, a banda de donar pa a la gent, donar emocions, perquè és donar dignitat. A Catalunya hi el programa Apropa Cultura, que permet anar al teatre, a exposicions, etcètera. Quan veus que hi ha persones que viuen en la misèria i un dissabte poden anar al teatre, per exemple, això no té preu.

"A Tucumán hi havia una colònia catalana, i ja de petita vaig sentir a parlar català"

- Com es va trobar amb Catalunya?

- A Tucumán, el rector de la meva parròquia, amic de la meva família, era de Móra d'Ebre. A Tucumán hi havia una important comunitat catalana, molts de l'any 1939. I algunes monges que treballaven amb el meu pare, metge, eren de Tortosa. Una de les meves germanes es diu Cinta, que és la patrona de Tortosa. Ja de petita, vaig sentir parlar català. Per mi, existia Tucumán, l'estranger i la pàtria del pare Arbó, que era Catalunya. Era el meu mapa.

- Ja estava predestinada.

- Vaig estar un temps en una congregació dedicada a l'ensenyament, però vaig passar a la branca contemplativa i al cap d'un temps vaig pensar que m'havia equivocat perquè teníem una estructura medieval. Una superiora em va proposar una estada a València per culminar estudis de teologia. Van ser cinc anys de monja de clausura. Recordo d'aquells temps que sentia alguns comentaris anticatalans, però vaig conèixer unes monges de Manresa, que eren molt obertes i acollien els pobres. Volia anar-hi, però una superiora em va dir que no, que "*los catalanes son muy ellos*".

- I com se'n va sortir?

- Vaig tenir la sort de conèixer el general dels dominics, Timothy Radcliffe, que va passar per València. Era un home molt obert i li vaig demanar. I me'n vaig anar a Manresa. Fa vint-i-quatre anys.

Lucía Caram en un moment de l'entrevista. Foto: Josep M. Montaner

- Com es va trobar amb Déu, germana?

- Al Camp Nou, mirant com Messi juga al futbol... És broma això! Però veure jugar Messi al Camp Nou és com trobar-se amb Déu.

- Va néixer en una família molt catòlica.

- Sí. Després van entrar a l'Opus Dei, però quan jo ja era més gran. Sempre dic que les tres coses que em van donar els meus pares han estat la vida, els germans i la fe. Però la meua fe era diferent de la seva. Vaig conèixer l'Evangeli a casa meua, però jo vaig descobrir la figura de

Jesús de Natzaret, que passa pel món comproment-se amb la gent, en un context de dictadura militar a l'Argentina. Hi havia tot una Església que treballava pel seu poble, a banda de la cúpula, que estava casada amb el poder.

- Tucumán va ser un dels llocs de més conflictivitat en els anys setanta.

- Sí. És un dels llocs on la repressió va ser més forta. A l'entrada de la ciutat hi havia una inscripció que deia "Jardí de la República, bressol de la independència, sepulcre de la subversió". Tucumán té set microclimes però sempre hi ha flors. I allí es va proclamar la independència d'Espanya. L'himne nacional es va cantar allí per primer cop, per cert, compost per un català, Blas Parera.

- I va decidir fer-se monja.

- La fe que em van transmetre era tan forta que vaig decidir viure alliberada per a la gent, com una exigència de fe. El meu pare no ho volia. Tenia altres projectes per mi. Recordo que quan vaig marxar de casa vaig dir que ho feia per viure expropiada per utilitat pública. No tenia ni punyetera idea del que deia. Ho he entès després. Ara per mi seria més còmode no portar hàbit, perquè estàs identificable tot el dia. Però per mi no és un tema de símbol religiós, sinó d'identificació amb el que estic fent.

*La monja dominica afirma que "als cristians ens va salvar Jesús de Natzaret i, ara, el Papa Francesc".
Foto: Josep M. Montaner*

- Hi parla, amb Déu?

- Parlar-hi com fem ara, no. Per mi, és una convicció molt forta. És l'ànima i la força de tot el que faig i sí que puc dir-te que tinc moltes conviccions. No sóc molt pietosa, però la fe és el que dona sentit a la meua vida. Tinc molt interioritzada la figura de Jesús de Natzaret. Per això em resulta repugnant quan veig que en nom seu s'intenta silenciar o reprimir.

- Té temps per resar?

- Cada dia, m'aixeco a dos quarts de cinc del matí. Faig dues hores de silenci. Faig la pregària de laudes amb la comunitat. Són psalms, textos antics, que t'ajuden a viure. Per mi, la pregària no és anar repetint textos, però n'hi ha que et nodreixen. A l'Evangeli, Déu et parla. Quan Jesús surt a pregar, veu que la gent té gana i pregunta: "Tu què tens?" I el cert és que jo dedico tota la meua vida a dir a la gent: "Tu què tens? Tu què pots aportar?".

- Quan va deixar l'Argentina?

- L'any 1989, l'endemà de votar... Menem.

- Parlava abans de Messi. És també una gran seguidora del Barça. Com li va venir aquesta afició?

- Home, sóc argentina. Per als argentins, el futbol és a l'ADN. Recordo que, estant a València, un dels pocs cops que vaig sortir al carrer, em vaig trobar Mario Kempes, el golejador del Mundial del 78. Va ser com una aparició! Jo seguia els partits de futbol des de la ràdio sent novícia. Quan vaig arribar a Manresa, començava l'època més bona del Barça. I després va venir Guardiola, i Messi.

Caram creu que les dones encara han de guanyar molt d'espai a l'Església, "però s'està avançant molt". Foto: Josep M. Montaner

- Va votar Menem?

- Els anys de Raúl Alfonsín van acabar en el caos. Jo voto Menem pensant que era una alternativa. Després me'n vaig penedir perquè es va veure que era un corrupte.

"Macri no és la panacea, però era l'única manera d'acabar amb la raça de corruptes que Kirchner tenia al voltant seu"

- L'Argentina ha millorat al passar de Cristina Kirchner a Mauricio Macri?

- Per mi, l'era Kirchner ha estat desastrosa. Per a mi, ella és una dona desequilibrada. Bona part de la Patagònia és propietat dels Kirchner. Ha tingut molts suports perquè va fer plans socials, però jo he vist com donaven a la gent que anava als mítings una sabata al baixar del bus i l'altra quan tornaven. Macri és la solució? És un model de l'estil de Rajoy, de dreta tradicional. Però ha hagut de fer aliances i desinflar una mica el seu component més neoliberal americà. Té una pressió molt gran per aplicar polítiques socials. Jo crec que no és la panacea, però sí que ha estat la manera d'acabar amb la raça de corruptes que Kirchner tenia al voltant seu.

"Als cristians ens va salvar Jesucrist i, en aquests moments, el Papa Francesc"

- Com porta això de tenir un Papa argentí?

- Fantàstic! Ha estat una alenada d'aire fresc. Als cristians ens va salvar Jesucrist i, en aquests moments, el Papa Francesc. No és un producte de màrqueting, és una persona que creu l'Evangeli. Va anar a Xile, es va equivocar defensant un bisbe, però després ha demanat disculpes. Que vagi a Lampedusa i digui que el que passa amb els immigrants és la vergonya de la humanitat és important. Ha posat el bisturí a la banca vaticana, que funcionava com un paradís fiscal. És auster i vol una Església pobra.

- És monja dominica. Però els dominics van ser els qui van administrar la Inquisició. No li genera cap incomoditat?

- Una cosa són els dominics i una altra és Sant Domènec. Primer neixen les dominiques. Al sud de França va veure com molta gent seguia els càtars, perquè eren pobres. Domènec aconsegueix que moltes dones càtars el segueixen en la seva predicació, i funda el primer convent de monges seguint l'estil càtar. Domènec no entaula cap guerra amb els càtars i comença a allunyar-se dels senyors feudals com Simó de Montfort. Quan mor Sant Domènec és quan comença la gran persecució contra els càtars. No se li ha fet justícia.

- S'acaba de celebrar el dia de la dona treballadora. La dona té l'espai que li pertoca a l'Església?

- Jo crec que aspirar a ser sacerdot és limitar el paper de la dona a l'Església. El papa Francesc ha obert la porta i la dona comença a entrar en els àmbits de decisió a l'Església, però és un tema molt lent. Estem a anys llum del que hauria de ser, però s'està avançant molt.

Lucía Caram abans de participar en una jornada sobre dones emprenedores a Sant Cugat. Foto: Josep M. Montaner